

LƯU Ý: BẢN NHẬP CHƯA HIỆU ĐÍNH – XIN TRÁNH IN ÁN PHỔ BIẾN

01/10/2023 – Pháp thoại tại Thiền viện Nguyên Thủy (Sài Gòn)

Kalama tri ân cô Diệu Hỷ ghi bài.

Kính bạch chư tăng, kính thưa đại chúng

Chúng ta có duyên lành rất là lớn khi chiều mưa Sài Gòn chúng ta gặp nhau ở đây. Và tôi cũng băn khoăn không biết lát nữa bà con đi về kiểu gì.

30 năm rồi chúng tôi mới có dịp trở lại chùa Nguyên Thủy này.

Thưa quý vị,

Tên gọi Nguyên Thủy, Phật giáo Nguyên Thủy, chữ nguyên Thủy trong Phật giáo Nguyên Thủy gây tranh cãi rất lớn trong giới Phật tử Nam – Bắc truyền xưa giờ. Vì, theo sử thì xưa giờ không hề tồn tại nhánh Phật giáo nào Nguyên Thủy hết. Minh thì mình tự nhận chứ người ta không có nhận. Vì sao? Là vì giờ lại các trang giáo sử mình sẽ thấy Phật giáo Nam tông/ Nguyên Thủy hiện giờ chỉ là một phân phái của Phật giáo gốc thời.

Tại sao tôi bắt đầu bài giảng chiều nay bằng một câu chuyện hơi trật bản lề như vậy. Là vì sao? Là bởi vì chúng ta đang có mặt ở chùa có tên Nguyên Thủy.

Không phải khơi khơi mà có chữ nguyên Thủy đó. Bởi vì trong tiếng Việt Nam, thời nguyên Thủy là thời ăn lông ở lỗ, thời hồng hoang, mông muội. Như vậy thì chữ nguyên Thủy ở đây nghĩa là gì? Đó là Phật giáo sơ kỳ - primitive buddhism, hay là Phật giáo thời sơ khai. Ở đây chúng ta không thể gọi Phật giáo sơ khai mà phải gọi là sơ kỳ - Phật giáo buổi đầu.

Bây giờ nội dung bài pháp không phải bàn về nội dung giáo sử, mà tôi muốn nói đến chuyện khác, một chuyện đặc biệt quan trọng, thiết thân hơn là cái tên gọi của bộ phái. Đó là gì?

Nói một cách nôm na. Nói tới chữ nguyên Thủy tôi không muốn nhắc đến khía cạnh giáo sử, mà tôi muốn nói đến chuyện khác quan trọng hơn.

Nghĩa Nguyên Thủy nôm na là nguồn gốc, cội nguồn.

Đêm nay tôi sẽ cùng với các vị làm việc với nhau chữ đó. Theo tôi là rất quan trọng, đặc biệt quan trọng.

Đức Phật mình - Đức Phật Thích Ca Mâu Ni nói riêng và chư Phật ba đời mười phương nói chung có Nhất thiết trí, cái gì các Ngài cũng biết. Chỉ riêng Thịnh văn đã có bảy mươi mấy trí rồi, nói gì là vị Chánh Đẳng Giác. Trong đó có 2 trí đặc biệt:

- Trí thứ nhất, gọi là **Indriyaparopariyattañāna** – biết rõ thiện căn của mỗi người dày mỏng ít nhiều ra sao chưa đủ, mà mỗi người có kiểu thiện riêng.
- Trí thứ hai gọi là **Āsayānusayaññābiññā** – trí biết rõ cái ác tâm, ác căn mỗi người khác nhau như thế nào.

Đó chính là nguồn gốc của chúng ta.

Ráng, buồn ngủ lắm cũng ráng nghe cho xong bài giảng tối nay. Đó là nguồn gốc của chúng ta.

Nói theo A Tỳ Đàm một chúng sinh gồm có 2 phần: Danh & Sắc. Mình nói theo từ ngoài đời đi là Phần Hồn & Phần Xác. Phần xác = cục máu cục ký lô của mình. Còn phần hồn tức là buồn, vui, thiện, ác trong tâm tư mỗi người = phần hồn/ phần Danh pháp.

Ở trong Danh pháp đó có nhiều cách phân tích, nhiều cách chia chẻ, nhưng có cách mà tôi vẫn dùng đó là cái gọi là tâm hồn/ tinh thần của một chúng sinh gồm 3 phần :

(1) Cái biết của tâm, không thiện ác;

(2) Tâm sở trung tính- thành tố tâm lý khi nó hội tụ nó lấp đầy chức năng của một cái tâm. Để biết đây là một ly trà, không phải một chén cơm thì chúng ta phải xài tâm sở Tưởng – chúng ta biết nó bằng kinh nghiệm. Ai cho mình kinh nghiệm đó? Bố, mẹ, gia đình, thầy cô, bạn bè, xã hội, sách vở, trường lớp,... những người đó cho mình biết đây là tách trà không phải chén cơm. Thí dụ vậy.

Cho nên, để làm nên đời sống tâm linh của một chúng sinh, phải cần đến 3 thành tố - (1) Tâm – cái biết; mặc dù ở đây có nhiều vị học A Tỳ Đàm thấy tâm có 121, thật ra tâm chỉ có 1 thôi – chỉ có biết, sở dĩ gọi 121 hay 89 là cái biết đó đi kèm 3 điều kiện:

- Một, là nó dựa căn nào trong 6 căn.
- Hai là nó biết trần nào trong 6 trần.
- Ba, tâm sở nào đã cộng ghép làm nên nó.

Ba cái này cộng lại quyết định tâm đó là tâm gì, và từ đó chúng ta có 121 hoặc 89 tâm.

LƯU Ý: BẢN NHÁP CHƯA HIỆU ĐỈNH – XIN TRÁNH IN ẤN PHỔ BIẾN

Đêm nay tôi hi vọng, bài giảng này có ghi âm bà con về nghe lại, chứ còn những người sơ cơ lần đầu nghe phải nói rất là khó, nhưng không phải vì chuyện khó đó mà tôi giảng mềm hơn, làm mất đi nội dung quan trọng.

Tôi trở lại 2 cái trí của đức Phật.

- Trí thứ nhất, biết rõ thiện căn của chúng sinh, ở mỗi người dày hay mỏng
- Trí thứ hai biết rõ ác căn.

Tôi vừa giới thiệu, thành tố làm nên tâm của một chúng sinh gồm có 3 phần:

- (1) Cái biết của Tâm
- (2) Những thành tố tâm lý trung tính không thiện ác, nó chỉ bổ sung những khía cạnh, chức năng của tâm trong chuyện biết cảnh.
- (3) Các nhóm tâm sở tích cực và tiêu cực.

Thí dụ, để làm nên một tâm bất thiện, để làm nên một tâm hờn giận trước hết chúng ta cần một cái tâm – một cái biết + tâm sở trung tính + các tâm sở thuộc nhóm sân để làm nên cái gọi là tâm sân. Còn nếu nói tổng quát, nói gọn đừng kể từng thứ tâm thì để có một tâm bất thiện chúng ta phải cần đến 1 cái biết của tâm, 13 tâm sở trung tính, 14 tâm sở tiêu cực để làm nên tâm ác và 14 này được thay thế bởi 25 tâm sở tích cực để làm nên tâm thiện.

Tôi biết các vị rất nhức đầu nhưng bắt buộc, khi vào bài giảng phải hơi chuyên môn tí.

Ở đây tôi vừa nói, đức Phật sở dĩ Ngài có thể dễ dàng tế độ cho một người chứng đạo là bởi vì Ngài có 2 trí này, Ngài nhìn một người Ngài biết thiện căn người này nó bao nhiêu, và nó nặng về cái gì; nó là một phạm phu thì cái ác của họ nặng về cái gì.

Cái ác của người này ra sao, cái thiện của người này ra sao, cộng 2 cái lại nó tạo nên nhân cách của người này. Nó tạo nên nền tảng tâm thức của người này. Và, Ngài căn cứ nền tảng đó Ngài thuyết một bài pháp.

Cho nên, các vị coi trong kinh tạng, các vị thấy có rất nhiều trường hợp người ta hỏi đức Phật một câu hỏi mà Ngài không có trả lời thẳng mà Ngài nhắc đến một vấn đề giống như không liên quan nhưng thật ra cái trả lời đó giải quyết được thắc mắc của người kia.

Tôi ví dụ. Ví dụ này tôi hay xài lắm.

Bà vợ nhiều chuyện vào mách chồng, cảm ràm bà hàng xóm bà Tư bà Tám gì đó thì thay vì ông chồng ổng phải can thiệp, tham dự vào đề tài bà vợ vừa nói, thì ổng có nhiều cách, có một cách ổng giúp bà vợ tắt cái đài của bà đi. Ông chỉ hỏi một câu thôi: Nấu cơm chưa? Rước con chưa? Có hiểu không? Chỉ có 2 câu đó làm cho bà vợ nghĩ rằng: Chuyện quan trọng ở đây là rước con, và nấu cơm còn chuyện bà Tám, bà Tư có ra sao thì nó không phải là lớn chuyện. Bây giờ mà rước con trễ mới là lớn chuyện, bây giờ chưa nấu cơm mới là lớn chuyện. Cho nên, khi người ta đến hỏi đức Phật, có nhiều trường hợp Ngài không trả lời thẳng. Ngài trả lời bằng một câu không liên quan.

Thí dụ, người ta hỏi:

- Bạch Thế Tôn, con nghe Phật dạy lý Vô Ngã, như vậy thì ai làm thiện, làm ác, ai chịu sướng chịu khổ? Phải có người làm ác, phải có người chịu khổ phải có người làm thiện mới có người hưởng quả lành, quả vui chứ.

Ngài không trả lời, Ngài nói thế này:

- Ta không nói chuyện ai tạo người tạo thiện, ác, ta không nói có ai đó chịu quả sướng, quả khổ, ở đây ta chỉ nói một pháp duyên khởi: Vô minh duyên hành, Hành duyên thức, Thức duyên Danh Sắc,...

Tức là Ngài cho người ta biết rằng ở đời không có một chúng sinh. Tất cả là những composition, những khối tổng hợp được tích góp lại bằng vô số những thành tố. Để gọi ông A làm thiện thì ông A đó là một khối thành tố gồm rất nhiều yếu tố trong đó, ổng tạo ra nghiệp thiện, nghiệp ác nào đó; chính nghiệp thiện, nghiệp ác đó nó mới tạo nên 2 thứ quả: Quả bình sinh & Quả tái sinh; Ở quả bình sinh, quả tái sinh đó có chúng sinh tạo ra bởi nhân thiện, nhân ác này. Nó là similar not the same, có thể giống nhưng không phải là một.

Có hiểu không? Làm ơn hiểu dùm cái đó.

Có nghĩa là, có người hiểu lầm, nói là: Khi tôi làm thiện mà quả thiện chưa trở thì quả thiện nó trốn ở đâu? Thì tôi bắt buộc phải trả lời thế này. Khi cây xoài chưa ra trái thì quả xoài nó trốn ở đâu?

Hiểu không?

LƯU Ý: BẢN NHÁP CHƯA HIỆU ĐỊNH – XIN TRÁNH IN ẤN PHỔ BIẾN

Khi mình chưa chạm tay vào hộp quẹt thì mình có thể để nó trong quần mình được, đúng không? Vì lúc đó nó không có lửa. Cái lửa nó nằm ở đâu? Khi nào ngón tay, bánh xe, đá lửa, ga hoặc là xăng nó kết hợp với nhau một cách hợp lý thì chúng ta bèn có ngọn lửa. Hiểu không?

ở đây không hề có người nào tạo ra thiện ác, có người nào tạo quả khổ, quả vui mà tất cả khối tổng hợp này tạo ra nghiệp thiện ác, và có khối tổng hợp khác được tạo ra bởi khối tổng hợp trước, đó là một chuyện.

Chuyện thứ hai, nói cái này ra hơi mệt nha.

Trong một bài giảng gần đây tôi có nói, muốn làm Phật tử thì chuyện đầu tiên là phải ngồi lại định nghĩa với riêng mình: Hạnh phúc là gì, Đau khổ là gì.

Tôi rất là hi vọng bà con hiểu được chỗ này. Hiểu được đau khổ là gì, hạnh phúc là gì thì chúng ta đã là Phật tử hết 50%. Hạnh phúc là gì? Là có được cái mình thích; và, đau khổ là chịu đựng cái mình ghét. Mà cái thích-ghét ở đâu nó ra? Nó do tiền nghiệp, khuynh hướng tâm lý và môi trường sống. Do 3 cái này nó mới đẩy mình mang thân phụ nữ, mà phụ nữ Việt Nam không phải phụ nữ Campuchia, phụ nữ thôn quê chứ không phải phụ nữ thành phố, người ít học không phải người học nhiều. Việt Nam, phụ nữ, thôn quê, ít học, nhà nghèo, thì 5 cái này nó cộng lại tạo ra một chỗ thích, chỗ ghét không giống người khác; Rồi do tiền nghiệp nó đẩy mình làm thân người đàn ông, người Ý, trong một gia đình có tiền, chúng ta được ăn học đàng hoàng, tất cả những cái này cộng lại làm nên nền tảng tâm thức của mình, đúng không? Mình có những cái thích, cái ghét; một người đàn ông thượng lưu, người Ý sẽ có những cái thích, cái ghét không giống cái thích, cái ghét của người đàn bà, Việt Nam, ở vùng quê, thất học, nhà nghèo. Có đúng vậy không?

Do tiền nghiệp nó đẩy cho mình làm loài ăn cỏ, mình gặp thịt sống máu tươi mình làm lơ. Do tiền nghiệp đẩy mình làm loài ăn thịt sống uống máu tươi thì lúc đó gặp bãi cỏ mình làm lơ, bởi vì do tiền nghiệp nó đẩy mình vào cảnh giới đó cho nên khi mình gặp được cái mình thích mình bèn gọi nó là hạnh phúc và khi mình gặp cái mình ghét mình gọi đó là đau khổ. Và, cái thích ghét của người này chưa chắc là cái thích ghét của người kia.

Nói như vậy có nghĩa là bản thân cái thích, ghét của chúng ta, nó đã là những thứ giá trị ước lệ, mặc định rất là tương đối. Và từ đó, nếu cái thích, cái ghét nó là giả lập, nó là mặc định, nó là ước lệ thì cái gọi là hạnh phúc của chúng ta cũng là giả định, ước lệ, mặc định. Có hiểu không? Có những thứ thằng Tèo nó thích mà thằng Tí nó không thích. Có những thứ thằng Tèo hôm nay nó thích mà ngày mai nó không thích. Cái đó có không? Có trường hợp đó.

Người không có tóc, họ không thích lược. Tôi bây giờ các vị có cho một rổ lược, một rổ kẹp tôi làm gì với nó? Các vị nghe kịp không? Chúng ta không có nhu cầu. Từ đó suy ra, nếu chúng ta không có chủng tử thiện pháp chúng ta có nghe ngài Xá Lợi Phất thuyết pháp thì cũng trượt quớt, bởi vì trước mặt chúng ta là ngài Xá Lợi Phất, ngài đã đem lược cho một tên không có tóc. Có hiểu không? Làm ơn hiểu dùm.

Tức là, 1000 vị Phật ra đời, các Ngài đem ra toàn kẹp với lược không, mà mình không có tóc thì thua.

Dâng y cho chư tăng, dâng một miếng vải thôi chư tăng xài được, đem nguyên cái soa-rê chư tăng thua, không thể nào có áo cưới trước cổng chùa được. Nha.

Cho nên, tôi trở lại nội dung của đêm nay mà tôi cho là một chuyện rất quan trọng.

Nói đến chùa nguyên thủy chúng ta phải nhớ cái nghĩa nôm na của chữ đó. Nghĩa là Nguồn gốc. Và, nguồn gốc của chúng ta là gì? Nguồn gốc của chúng ta chính là cái thiện, cái ác của mỗi người. Mỗi người có kiểu thiện khác nhau, và mỗi người có kiểu ác không giống nhau.

Đêm nay, tôi muốn ngồi lại làm việc với các vị một số định nghĩa. Chúng ta đặt lại thang giá trị của một số vấn đề mà xưa giờ mình nghĩ là “biết rồi, khổ lắm, nói mãi”. Đó là, hồi nãy tôi nói chữ “hạnh phúc” và “đau khổ” ở đây ai cũng nghĩ biết rồi hết, nhưng nếu mình ngồi dò lại hình như nó có nhiều vấn đề lớn mà mình không để ý.

Bây giờ tôi nói qua chuyện Nhân – Quả.

Tại sao mà hạnh phúc của người này không giống người kia? Bởi vì cái thích, ghét của người này không giống người kia. Và, ở đâu nó ra cái đó? Trong A Tỳ Đàm dạy rất rõ, toàn bộ sự hiện hữu của tất cả chúng sinh nó nằm trên dòng chảy của Nhân & Quả.

Tôi đoán chắc một điều, bà con ngồi trước mặt tôi ai cũng nghĩ rằng mình hiểu Nhân – Quả rồi. Đêm nay các vị cho tôi nói một lần thôi, các vị xem coi các vị hiểu có tới chưa?

Tôi nhắc lại nha.

Toàn bộ đời sống của chúng ta đều nằm trên dòng chảy Nhân – Quả. Nhân – Quả là cái gì? Có 4 trường hợp mà mình gọi là Tương quan Nhân – Quả :

LƯU Ý: BẢN NHÁP CHƯA HIỆU ĐÍNH – XIN TRÁNH IN ÁN PHỔ BIẾN

- (1) **Nhân tạo ra Quả:** Mình sống thiện, thì mình được quả lành, quả vui; sống ác thì mình bị quả ác, quả xấu; đó gọi là trường hợp thứ nhất, Nhân tạo ra Quả.
- (2) Trường hợp thứ hai là **Quả tác động Quả. Là sao?** Có nghĩa là do quả nghiệp quá khứ chúng ta phải sanh vào làm loài nào đó, trong thân phận, trong hình hài đó, trong hoàn cảnh, trong bối cảnh đó, trong điều kiện đó chúng ta sẽ dễ dàng nhận những quả mà tương ứng với hình hài, thân phận đó. Có hiểu tôi nói không?

Thí dụ , bây giờ trong quá khứ không rõ kiếp nào, cách đây 100, 120, 180, 210 kiếp tôi đã tạo nghiệp bạo lực, bạo lực gia đình, chèn ép, ép uổng người khác. Thì bây giờ nhằm lúc trở quả, thí dụ ngay bây giờ, tôi phải mang thân phận người phụ nữ trong xứ Hồi giáo, tôi phải là người con gái ở miền quê Nam Bộ Việt Nam để tôi lấy một thằng chồng nghèo, nó thất học, nó mới uống rượu về nó lòi ra nó đập, xong nó bắt tôi đẻ, đẻ xong nó lòi ra nó đập; vì con một đồng làm sao tôi dám bỏ nó, bỏ nó lấy gì nuôi con? Thế là tôi phải vì con đưa lưng cho nó đập, nó đập như một con thú. Có hiểu không? Có nghĩa là do tiền nghiệp nó mới tạo ra quả cho tôi đi vào một nơi chốn nào đó, và từ nơi chốn đó nó mới là điều kiện cho tôi nhận các quả khác. Có hiểu không?

Hồi này tôi có nói mà không biết các vị có nhớ không? Mỗi lần ta có thiện niệm hay ác niệm nó xuất hiện trong đầu của mình nó để lại 2 thứ quả: Quả bình sinh & Quả tái sinh.

- Quả tái sinh = Nó tạo ra tâm đầu thai để chúng ta đi về một nơi chốn nào đó.
- Quả bình sinh = nó tạo ra những vui, buồn trong kiếp sống đó sau giây phút đầu thai.

Thí dụ bây giờ tôi lạy Phật, nhờ tâm thành kính đó nó tạo ra cho tôi một tâm đầu thai quả lành, đời sau tôi sanh ra tôi được mang thân người, đó là quả tái sinh; Còn quả bình sinh là sao? Sao khi từ bụng mẹ lọt lòng ra trẫm đi đâu trẫm cũng được người khác cúi đầu kiêng dè, kiêng nể hết. Quả đó gọi là quả bình sinh.

Chính quả bình sinh này nó là môi trường để mình đón nhận nhiều quả khác; Phải mang thân nhân loại, phải do nghiệp nào đó mà mình mang thân nhân loại; trong cái thân nhân loại này mình mới có thể bị tai nạn xe cộ, bị trọng bệnh, bị tai bay họa gửi, bị vu oan, bị thị phi, bị đâm chém, chứ nếu mình do cái nghiệp mình sanh về trời thì chuyện tai nạn xe cộ không có, đúng không? Trên trời không có chuyện người đâm chém, bạo hành, bạo lực – không có. Bởi vì, nhờ quả lành nào đó về trời thì mấy quả đó chúng ta không có điều kiện để đón nhận;

Nhưng khi do một cái nghiệp quá khứ nào đó, chúng ta mang thân phận một con thú, một con chó, cũng là con chó mà con chó của Tây khác con chó của Ta. Chó của Ta mỗi lần gần Noel nó run, con chó ta đi ngang bụi riêng, đi ngang lá mơ nó run; tôi không ăn bao giờ mà tôi biết vì tôi đọc rất là rộng; nó thấy củ riêng, lá mơ nó run; Còn con chó Tây không. Con chó Tây có nhúng nó vô bụi sả, bụi lá mơ nó không run, bởi vì nó không có gì hết; ở bên Houston bên Mỹ chúng tôi không phải thầy tụng nhưng bà con Phật tử chết thì cũng phải đi, bà chủ nhà quản bà là người Việt gốc Hoa, bà có con chó, bà cưng lắm. Khi nó bệnh, bà đem nó đi thú ý, bạc ngàn; Nó chết rồi, bà bỏ ra 1000 làm mộ bia “In memory of Lucky”. 1000\$ để làm mộ bia cho con chó. Trong khi bên mình, rựa mận già cần, còn khuya mới có chuyện làm mộ bia, không bao giờ.

Cho nên, trường hợp 1 là Nhân tạo ra Quả; trường hợp 2 là Quả tác động Quả.

- (3) Trường hợp thứ ba, **Quả tác động Nhân.** Có nghĩa là sao? Do Quả quá khứ mình sanh ra trong một môi trường nào đó. Mình dễ có thiện tâm, dễ có ác tâm; sanh ra trong gia đình nghèo quá thì khó lòng mà hào sảng lắm. Có hiểu chữ hào sảng không. Hào sảng = rộng. Khổ quá mà. Chỉ biết lụm, nhét, lụm, nhét chứ làm gì biết móc, đưa được.

Có ông triệu phú đó ông xuất thân là nhà nghèo, sau này ông giàu rồi, có một lần đi chơi hồ, bị lọt xuống, lúc ông đang mê sảng, hoảng loạn, nhân viên cứu hộ nói “đưa tay đây”, ông nghe chữ “đưa” ông không chịu đưa, cả đời ông có đưa ai cái gì đâu; Nhân viên cứu hộ hiểu, mới nói “Nè, cầm” thì ông mới chịu cầm. Có nghĩa là tới lúc đó rồi. Tới lúc ông về già, ông đang nằm hấp hối, vợ con, cháu nội cháu ngoại về đông, khóc sứt sùi, thì ông mới hỏi thằng David có đây không? – Có; Hỏi thằng Robert có đây không? – Có. Dâu rể, có từng đưa. Ông hỏi: Đứa nào coi công ty? Tới chết rồi mà vẫn còn.

Có nghĩa là trường hợp đó gọi là Quả tác động Nhân. Hiểu hả? Do tâm Quả, nó đẩy tôi vào làm người Việt Nam nhưng tôi lại sống vùng trung tâm, như Sài gòn, Thủ Đức, tôi dễ dàng gặp chư Tăng, Phật tử, nó đẩy tôi vô vùng cạnh đèn, U Minh, miệt thứ. Có biết miệt thứ, biết cạnh đèn không? Muỗi kêu như sáo thổi, đĩa lênh tựa bán canh thì chư tăng nào mà dám về dưới? Có 3,4 lịch mời lịch nào tôi cũng trốn, tôi

LƯU Ý: BẢN NHÁP CHƯA HIỆU ĐỊNH – XIN TRÁNH IN ẤN PHỔ BIẾN

thấy cạnh đèn tôi trốn, xuống muối mà nó phạt tôi là tôi không còn đường về nữa. Thương lắm. Yêu lắm nhưng càng nhớ em tôi càng đi xa, càng đi xa tôi càng nhớ em là chỗ đó. Nghĩ tới rùng mình.

Cho nên, trường hợp thứ ba là Quả tác động Nhân.

- (4) Trường hợp thứ tư là **Nhân tác động Nhân**. Trong mấy trường hợp này chỉ có trường hợp đầu tiên là “tạo ra” thôi. Nhân tạo ra Quả; còn mấy trường hợp sau là tác động hết: Quả tác động Quả; Quả tác động Nhân; Nhân tác động Nhân. Là sao?

Nhân tác động Nhân có 2 trường hợp. Kiếp trước và kiếp này hoặc là ngay trong kiếp này. Kiếp trước và kiếp này là sao? Trong nhiều đời quá khứ mình đã thường xuyên tu tập thiền định, tu tập kham nhẫn, tu tập từ tâm, cái đó là nhân hay quả? Thì kiếp này mình quay lại cái đó mình tu dễ hơn người ta, đúng không? Đúng thì gặt, không đúng đừng có gặt; Thí dụ Bồ Tát Tát Đạt, 7 tuổi đắc thiền, khả năng đó trên trời rớt xuống hay do Ngài huân tập? Tức là do nhân ngày trước Ngài đã tu thiền quá nhiều kiếp, bao nhiêu A Tăng Kỳ bây giờ 7 tuổi, cha đưa ra đồng, ngồi nhìn xung quanh thấy không có gì để nhìn bèn nhắm mắt lại. Khi nhắm mắt lại không biết nhìn cái gì bèn nhìn hơi thở.

Có 2 cái bèn này, chữ “bèn” rất quan trọng. Như trong lịch sử Việt Nam có ông bèn nhớ không “sau khi đánh xong giặc Ân ông bèn về trời”.

Ngài có 2 cái bèn.

Tôi nhìn mặt quý vị tôi buồn ngủ quá đi phải cho tôi giỡn một tí.

Cái bèn thứ nhất là thấy bên ngoài không có gì để nhìn bèn nhìn vào trong; Và khi nhìn vào trong không biết nhìn cái gì bèn nhìn hơi thở. Nhìn hơi thở với huệ căn của Ngài Ngài bèn đắc Sơ thiền. 3 cái bèn.

Còn mình thì sao? Mở mắt ra thấy cái gì cũng hay, bèn phóng tâm, bèn tội lỗi, bèn sa đọa. Cho nên, chuyện thứ nhất, Nhân tác động Nhân = Nhân tiền kiếp tác động nhân bây giờ. Tại sao bây giờ có những người đề nó ra cán, thồn, nhét, giộng, nó không thèm nghe pháp; mà tại sao có những tên nó nghe lóm bèn cao đầu đi tu.

Các vị nhớ Lục Tổ của Bắc truyền không? Đi đốn củi, không biết chữ, chỉ nghe “ung vô sở trụ, di sanh kỳ tánh” bèn đi tu, trở thành tổ 6 của thiền Trung Quốc; Tôi không bàn sử tính của câu chuyện đó, tôi chỉ nghĩ ở đây dân tầu hủ nhiều tôi chỉ kể chuyện vậy thôi.

Hoặc như ngài Xá Lợi Phất, ngài chỉ nghe một câu kệ thôi : Vạn pháp do duyên sinh, vạn pháp do duyên diệt, bậc Đại sa môn đã nói rõ duyên sinh, duyên diệt ấy; nghe như vậy mà hiểu Bốn Đế và 12 Duyên khởi. Bởi vì Bốn Đế và 12 Duyên khởi không có tách rời nhau như là nhiều người hiểu lầm.

Tiếp theo. Cái đó là cái tác động của Nhân quá khứ và Nhân hiện tại. Và nhân hiện tại tác động nhân hiện tại chắc các vị thấy. Giận nhiều lần thành ra lần sau dễ giận hơn. Có đúng không?

Tôi kể các vị chuyện này. Một anh Phật tử đi học đại học ở Ký túc xá, gia đình cũng không đến nỗi nhưng sinh viên mà, ảnh ở ký túc xá, mà ảnh ở gần mấy thằng bạn, một thằng thì quá nghèo, nó toàn xài ké không, một thằng thì quá keo, cũng ké luôn. Thế là, cái gì hờ ra, thùng mì mới vác về, 3 giây là nó làm nửa thùng, cục xà bông, chai sampoo để đó 3 giây, nửa chai; thế là ảnh sao ta? Ăn mì mới lấy ra, gội đầu mới lấy ra, đánh răng mới lấy ra, xong rồi bèn cất vào. Sau mấy năm đại học, chàng trở về bèn trở thành người keo, và má nhìn không ra. Bả không ngờ thằng Tèo ngày xưa nó không có kinh hoàng như vậy.

Và người thứ hai là trầm.

Tôi ở Mỹ, mấy đồng coin 20 cent nó gần như là zero, hiếm có cơ hội dùng lắm. Thí dụ tới cây xăng mình lấy 3 góc mình bỏ vô mình bơm bánh xe, mà một tháng mình bơm được mấy lần? Cho nên, đi chợ về gặp bạc các nản lắm. Nhưng, hãy thay đổi suy nghĩ đó khi về Thụy Sĩ. Thụy Sĩ đồng xu Thụy Sĩ giá trị vô cùng. Và nhất là đồng xu 50 cent của nó nó nhỏ xíu như hạt dưa, giá trị cực kỳ; ở Thụy Sĩ, bà con nào chơi tiền lẻ tôi cho địa chỉ, ship thẳng. ở Thụy Sĩ đồng xu giá trị cực kỳ. Có rất nhiều lần đi vô nhà tắm nó kêu cái “keng” tôi ngưng lại phải đi kiểm cho xong. Kiểm cho xong mới đi tắm được, góm như vậy. Mà ở Mỹ tôi cho nó rớt 10 cái keng trầm vẫn thanh thần tắm tự tại. Nhưng Thụy Sĩ thì không. Thụy Sĩ mà nghe cái keng là mình phải nhớ cái keng này của 50 xu hay 10 xu, hay là 5 xu. Kinh khủng như vậy. Là vì sao? Là vì Nhân tác động Nhân. Mình ở một chỗ mà mình cứ toan tính hoài thì cái toan tính lâu ngày nó được nuôi lớn.

Cho nên Lão Tử có một câu thế này “đừng coi thường những suy nghĩ thoáng qua trong đầu” Vì sao vậy? Vì bây giờ nó là thoáng qua trong đầu mà khi nó được lặp đi lặp lại nhiều lần nó bèn biểu hiện qua hành động, hành động nhiều lần nó bèn trở thành thói quen; thói quen bèn trở thành con người thật của mình . Có hiểu không?

Anh đó anh rất rộng rãi, hào sảng nhưng ảnh ở gần người keo. Chính cái keo nó làm cái nền cho cái keo về sau. Đây là lý do vì đâu Phật dạy ở gần người lành là chỗ đó đó. Mình ở gần người nóng tính mình rất

LƯU Ý: BẢN NHÁP CHƯA HIỆU ĐÍNH – XIN TRÁNH IN ÁN PHỔ BIẾN

để bị lây. Tin tôi đi. Hãy tin tôi như đang tin bàn tay có 5 ngón tay vậy. Ở gần nó lây. Người mình thích, mình quý mình lây là dễ nói rồi; nhưng người mình ghét, mình khinh vẫn lây, vì tâm thức của mình khi gần người đó qua 4 giai đoạn: Đầu tiên là tâm thức đối kháng, mình khó chịu lắm; Ở lâu ngày đối kháng chuyển qua Thỏa hiệp – Hòa giải và cuối cùng Đồng hóa. Nó đi rất ngoạn mục. Hành trình lây lan rất ngoạn mục.

Nó còn hơn covid nữa. Vì covid nó còn có điều kiện đặc biệt, chứ còn tâm lý mà, nó nhanh ghê lắm.

Đối kháng – Thỏa hiệp – Hòa giải – Cuối cùng là bị Đồng hóa lúc nào không hay. Thời gian đó ở mỗi người không giống nhau.

Đêm nay tôi quay trở lại. Tôi muốn nói về cội nguồn của chúng ta.

Hồi nãy tôi nói, Phật nhìn một người Phật biết thiện căn và ác căn của họ thế nào, và đêm nay bài giảng của tôi về Nhân – Quả là tôi muốn nói đến quan hệ của Thiện và Ác.

Giờ tôi nói chuyện thứ ba.

Hồi nãy là tương quan giữa Nhân và Quả: Nhân tạo ra Quả; Quả tác động Quả; Quả tác động Nhân; Nhân tác động Nhân, hiểu hết phải không?

Cho tôi nói một câu khó nghe nha. Các vị đến đây vì tò mò hay vì nghe pháp? Các vị nghe đồn tôi nhiều lắm, tới coi mặt ông có giống thầy Nhật Từ, thầy Phước Tiên không? Tôi hỏi như vậy vì khi tôi hỏi số người gật ít quá.

Tôi vừa nói các vị nghe, khi tôi nói về Thiện – Ác của chúng sinh tôi nói về Nhân – Quả, tức là do thiện quá khứ nó tạo ra quả hiện tại; Quả thiện hiện tại nó tác động quả thiện khác; nhân thiện hiện tại nó tác động nhân thiện khác; đúng không? Rồi ác cũng vậy. Do quả ác quá khứ tạo ra quả ác hiện tại, quả ác này nó lại là điều kiện tác động lên quả ác khác cho nó ra dễ hơn. Các vị có nghe câu “đậu đỗ bìm leo” không? Nhà hoang mới có đậu đỗ được, đậu – hàng rào đỗ bìm nó mới leo được. Cái này nó làm nền cho cái kia. Đó là tương quan giữa Nhân – Quả.

Cái tiếp theo, là Tương quan của chính Thiện – Ác.

Hồi đó giờ học cái này chưa? Tương quan của chính thiện – ác; Mình nghe tương quan Nhân – Quả thì hiểu rồi, nhưng tương quan thiện – ác là sao?

Chính vì mỗi người có tiền nghiệp, khuynh hướng tâm lý khác nhau cho nên môi trường sống khác nhau. Có đúng không? Chính vì 3 cái này khác nhau, cho nên, cái ác mỗi người không giống nhau. Thí dụ như cái bòn xén, bùn xin, mỗi người một kiểu; có người bòn xén bắt cháp, có người bòn xén xài được. Bùn xin bắt cháp là sao? Bất kể mặt mũi, bất kể uy tín, miễn là trảm không tổn thì thôi. Nhưng có người thì bòn xin cháp nhận được, lấy ra thì đau nhưng chuyện cần lấy thì lấy ra, nhưng nó đau như cắt vậy. Có hiểu không? Có người họ bòn xin là họ chỉ không muốn mất thôi chứ họ không màng chuyện gom vô. Có người họ bòn xin là họ không muốn đưa ra mà họ còn muốn lấy vô thêm nữa. Có hiểu không? Như vậy, chỉ riêng cái bòn xin nó có rất là nhiều.

Hoặc là tâm sân. Cái sân mỗi người cái sân khác nhau; Có người khi đụng tới túi tiền của họ họ mới giận; có người mình đụng tới chuyện tình cảm của họ họ mới giận; có người đụng tới uy tín, mặt mũi, sĩ diện của họ họ mới giận; có đúng vậy không? Có người mình chửi cha họ không giận, làm họ mất tiền họ mới giận; Có. Tôi biết có. Làm cho chàng bị hao tiền là chết với chàng; nhưng có người chàng sẵn sàng lấy tiền mua mặt mũi, có không? Miễn là mặt mũi thôi.

Thương mỗi người có kiêu thương khác nhau. Nam nữ thương nhau vì ngoại hình, thương nhau vì cái gì đó thuộc về tinh thần, thuộc về tâm linh, ở đây yêu rồi mà phải không? Con đàn cháu đống giả bộ thơ ngây. Có chứ. Mình có nhiều kiểu yêu. Mình yêu một người vì giọng nói, vì điệu cười, vì lỗ lũng đồng tiền, ... có nhiều khi chỉ vì cục thịt 2gram mà mình cũng mấy chục ký còn lại về mình hầu như là hầu bà nội vậy.

Cho nên, cái sân, cái ái, cái bòn xin,... tham, sân, si, ái, mạn, kiến, nghi mỗi người một kiểu; chính vì cái bất thiện mỗi người một kiểu nó sẽ tác động lên cái thiện của mỗi người. Như tôi sân nhiều quá thì lòng từ tôi bị teo; có hiểu không? Một khoảng hẹp sao chứa được 2 cái? Hễ chứa cái này phải bớt cái kia. Ở đây các vị biết Ác-si-mét không? Có nghĩa là thêm cái này phải bớt cái kia chứ.

- Sân nhiều khó có lòng từ.
- Lòng từ nhiều thì bớt sân
- Hào sảng thì bớt bòn xin
- Bòn xin bớt hào sảng
- Định tâm nhiều bớt phóng dật
- Phóng dật nhiều bớt định tâm

LƯU Ý: BẢN NHÁP CHƯA HIỆU ĐÍNH – XIN TRÁNH IN ÁN PHỔ BIẾN

- Tâm, Ủy nhiều thì bớt Vô tâm, Vô Ủy
- Vô tâm, Vô Ủy nhiều thì bớt Tâm, Ủy.

Có đúng không?

Như vậy, tương quan của Nhân – Quả: Nhân tạo ra Quả; Quả tác động Quả, Quả tác động Nhân và Nhân tác động Nhân.

Tương quan thứ hai là Tương quan Thiện – Ác:

- Ác của mình nó tác động cái Thiện của mình, mới vừa giải thích, đúng không?
- Ngược lại, cái Thiện của mình nó cũng tác động cái Ác của mình, tôi cũng mới vừa giải thích, đúng không? Tức là khi mình mới có cái Thiện thì mình mất đi cái ác đối lập. Khi mình có cái ác nào đó thì mình mất đi cái thiện đối lập. Nghĩa là chính sự có mặt của thiện này nó ảnh hưởng sự có mặt của ác bên kia. Và có cái ác này nó ảnh hưởng cái thiện bên kia. Đây là tương qua giữa Thiện với Ác, Ác với Thiện. Và, 2 trường hợp sau.
- Tương quan giữa Ác với Ác
- Tương quan giữa Thiện với Thiện

Tổng cộng là 4 trường hợp : (1) Thiện tác động Ác; (2) Ác tác động Ác ; (3) Ác tác động Ác (4) Thiện tác động Thiện.

Ác tác động Ác là sao? Khi tôi coi trọng tiền bạc quá, tôi có thể giết người dễ dàng hơn, có đúng không? Có ai giết người vì tình chưa? Thấy chưa? Tức là cái ác này nó làm nên cho ác kia. Vì mê tiền, bèn giết người; vì đa tình, bèn giết người; vì sĩ diện bèn giết người.

Rồi ngược lại, có người Trí nhiều nó cũng ảnh hưởng đến tình tấn, thí dụ, do hiểu Phật pháp mới chịu khổ, chịu cực, dầm mưa dãi nắng, muỗi mòng, nóng lạnh để mà ngồi thiền; mà cái đó nó lại tác động bởi cái trí. Có hiểu không?

Chẳng hạn đức Phật dạy, này các tỳ-kheo, nếu các người hiểu được quả báu của Bồ thí như là ta hiểu thì cho đến miếng ăn cuối dùng dành cho mình, các người cũng không nở ăn. Có hiểu không? Có nghĩa là từ cái trí nó bèn dẫn đến tâm từ. Hiểu không? Bởi vì sao? Bởi vì mình biết rằng, chỉ cần người này họ không bị đói, thì đêm nay họ sẽ ngủ ngon; người này không bị đói từ đây tới chiều họ có thể kiếm được đồng tiền cho ngày mai; nếu người này không bị đói từ đây tới chiều người này có thể không phạm pháp. Hiểu không?

Chỉ nghĩ tới chỗ đó là lòng bi mẫn nó tràn ra. Là do cái này.

Cho nên, chuyện đầu tiên, cái ác ảnh hưởng cái thiện là này mới nói đó. Do có cái ác này làm mất cái thiện đối lập; do có cái thiện này làm mất cái ác đối lập; và, trường hợp thứ ba, cái ác làm nên cho cái ác, cái ác tác động cái ác, do cái bất thiện này làm nên cho bất thiện khác; trường hợp thứ tư là cái thiện này làm nên cho cái thiện khác; cũng theo cách này mà hiểu;

Hiểu không?

Thí dụ như, các vị quá nhiều lòng thương người đi, cho nên các vị sẵn sàng 3-4 anh em cầm dù ngoài sân cho khách vô không bị ướt. Vì lòng từ mà nó bèn nảy ra tình tấn, nhẫn nại. Hiểu hả? Vì lòng từ mà nghe ai đó nói xấu mình, vì thương chúng sanh quá rắng mà xá, để không giận, tiếp tục làm từ thiện. Hiểu tôi nói không?

Chứ mình mới làm được 3 mớ mà nghe tiếng đời, thị phi, lời ong tiếng ve mình buồn. Nhưng vì lòng thương chúng sanh, lòng trắc ẩn chúng sanh, cho nên nhiều khi mình phải bất chấp thị phi ở đời để đi về phía trước.

Nhớ.

Cho nên, trường hợp này được gọi là thiện tác động thiện.

Như vậy đêm nay chúng ta học cùng một lúc rất nhiều mối tương quan:

- Tương quan giữa Nhân – Quả : Nhân tạo ra Quả; Quả tác động Quả; Quả tác động Nhân ; Nhân tác động Nhân.
- Tương quan giữa Thiện – Ác: Thiện tác động Ác; Ác tác động Thiện; Thiện tác động Thiện; Ác tác động Ác.

Hiểu được 4 cái này chúng ta bèn có kiến thức căn bản về cái gọi là nguồn gốc. Hiểu về nguồn gốc.

Toàn bộ đời sống này của chúng ta, dầu là con ong cái kiến, cho đến một vị danh nhân thế giới cũng đều sanh, tử buồn, vui trên nền tảng của Thiện - Ác, của Nhân – Quả; khi mình hiểu được thiện ác, nhân quả

LƯU Ý: BẢN NHÁP CHƯA HIỆU ĐÍNH – XIN TRÁNH IN ÁN PHỔ BIẾN

mình mới có thể sống có trách nhiệm hơn, trách nhiệm sao? Mỗi lần mình có ác tâm, mình biết đây là cái nên cho vô số thứ xấu, bậy khổ đau về sau.

Cho nên trong Kinh có câu thế này: Dầu muốn dầu không, thì mỗi phút trôi qua chúng ta đang có mặt trên con đường dẫn về đâu đó. Cái này đúng hay sai? Dầu muốn hay không, dầu biết hay không, mỗi phút trôi qua, chúng ta đang có mặt trên con đường dẫn về đâu đó. Mà nhiều khi mình không ngờ.

Kiểu sống của mình nó sẽ dẫn về đâu? Đang có rùa rùa ngon lành, 6 múi; kiểu sống này chắc chắn sanh ra làm nàng ròi; ròi sao nữa? Kiểu sống này nàng là nàng xấu hoắc, tiếp theo, nghèo xơ xác, ròi sao nữa? Nhưng mà có gia thế; Ròi có trường hợp nữa, kiểu sống này, kiếp sau sanh ra vẫn được làm đàn ông, nhưng kiếp sau sanh ra phải làm nàng, mà nhờ cúng bồng nhiều nên đẹp, mà lười nghe pháp nên nó đẹp mà nó ngu.

Có nghĩa là trong từng phút trôi qua, kiểu sống, kiểu hành động, kiểu tư duy của mình nó kín đáo đưa mình về một phương trời nào đó mà mình không có ngờ. Cho nên, từng giây phút trôi qua chúng ta đang kín đáo có mặt trên con đường dẫn về đâu đó. Và, trong từng phút trôi qua chúng ta đang kín đáo xây dựng chôn về cho mình, chôn về đó có thể là một lâu đài hay một chuồng heo, hay là một ống cống.

Tôi nói pháp tôi hay nhắc hoài, cái tôi sợ, ngày xưa tôi ở Gò Vấp, ở rạp Đông Nhi, có Phật tử ở đó; Sáng sáng tôi đi học bên Già Lam, tôi phải đi ngang ống cống, tôi sợ té tôi phải nhìn xuống; tôi gặp con trùng chỉ, nó như bánh hời, làm cho một lộn vậy đó, trẻ con nó vớt về nó bán cho mấy người nuôi cá cảnh. Tôi nhìn nó mà thời gian ở đó tôi không dám ăn bánh hời luôn. Các vị tướng tượng, chui vô lộn bánh hời đó rồi cơ hội đi lên rất khó.

Có rất nhiều lần tôi nhắc đến hình ảnh con hào ngoài biển. Con nó bám vô đá. Nhà thơ Tản Đà, ngày xưa khi nào rảnh ông xách cái búa, cái muổng với muối tiêu chanh ông ra ngoài đó ông đục ông nhậu ngoài đó luôn.

Mà mấy con này là theo cách hiểu tào lao của Phật tử là ăn được.

Tôi nói luôn nha. ở đây có ai nghe chữ “tam tịnh nhục” không?

- Thứ nhất là không thấy. Không thấy gì?
- Không nghe? Không nghe con vật kêu? Vậy mà rất nhiều, có kẻ khi nghe hỏi bèn trả lời là không nghe con vật nó kêu. Tôi hỏi bà con có bao nhiêu con mình ăn thịt mà nó kêu được? Kể ra được không? Bò, heo, gà, chó, dê, cừu. Mấy con này đung tới nó kêu; còn mấy con này nó kêu không? Nghêu, sò, ốc, hến, trứng vịt lộn, cá, tôm, như vậy mình ăn được đúng không, vì nó đâu có kêu? Mà nó kêu là mình dzọt luôn.

Cho nên, nhớ chỗ này. Lạc đề chút, tại tôi sợ bà con hiểu sai què lắm. Nam tông mà Tam tịnh nhục nói không nghe con vật kêu mà ăn được thì nó nhục dữ lắm. Nó nhục cả sơn môn. Nó nhục cho mình, nhục cho đạo, nhục cho sư phụ của mình; Mà tôi không hiểu vì sao mà có quá nhiều người dễ dàng chấp nhận chuyện đó. Khi đọc kinh tiếng Pali, thờ Phật Thích Ca, bản thân ăn mặn, mà mở miệng ra giải thích về Tam Tịnh Nhục bèn giải thích như vậy đó.

Chẳng hạn như có mấy cái chuyện chúng ta rất dễ hiểu lắm. Thí dụ, lụm đại một người Phật tử trong đây, hỏi Bát Chánh Đạo là gì? Các vị trả lời được không?

Như vậy, Chánh Mạng là gì? Nuôi mạng chân chánh. Tôi lụm đại một người nè. Chánh Mạng là gì?

Chùa biết bao nhiêu tiền mà micro dờ ẹc. Thấy chưa? Tiền làm hoa văn, làm tượng Phật, nghe pháp thì nghe không được mà làm chùa cao tượng lớn, cái căn bản không có. Bỏ qua đi.

Chúng tôi không có nhiều thời gian. Chánh Mạng là gì? Là nghề chân chánh nuôi mạng; là không làm 5 nghề tà mạng. Ok. Hay cho các khanh, giới cho các khanh, trăm hết.

Uổng không, mua vàng dát tượng, chùa không micro, kéo nhau vô chùa, đứng nhìn lên tượng, không ai thuyết pháp, chỉ vì mê vàng, kiếp sau sanh ra toàn thân vàng khè, đầu óc ngu xuẩn.

Tôi chỉ hỏi các vị một chuyện này thôi.

Các vị có biết Bát Chánh Đạo là những thành tố tâm lý có mặt đầy đủ trong giây phút chứng đạo. Học được cái đó chưa? Đã học được chưa?

Trong A Tỳ Đàm giải thích rằng, ngay giây phút chứng đạo, thấy được Khổ - Tập - Diệt - Đạo thì ngay giây phút tâm thấy được đây là Niết Bàn, đây là Bốn đế thì tâm đó phải hội đủ Bát Chánh Đạo trong đó. Hiểu không?

Như vậy, Bát Chánh Đạo trong trường hợp này, nó không phải là nghề nữa, mà nó là một thành tố tâm lý, nghe hiểu không?

LƯU Ý: BẢN NHÁP CHƯA HIỆU ĐỈNH – XIN TRÁNH IN ẮN PHỔ BIẾN

Như vậy Chánh Mạng phải hiểu là những thành tố tâm lý nào giúp cho chúng ta chọn nghề lương thiện. Hiểu không?

Ok. Tối nay tôi định nghĩ lại nha.

- **Chánh Kiến** là gì? Chánh Kiến là cái nhìn đúng, dựa trên 2 nền tảng sau đây:
 - o Hiểu được lý Nhân- Quả như này giờ mình học. Nhân Quả có mấy tương quan.
 - o Hiểu được rằng Mọi thứ do Duyên mà có rồi cũng do Duyên mà mất đi. Đó là hiểu lý Tam tướng. Hai cái này cộng lại nó chính là Nhận thức về Tứ Đế. Cái đó gọi là Chánh kiến.
- **Chánh Tư Duy** gồm có 3:
 - o Trạng thái ly dục, vô sân và bất hại.

Ly dục là một cách có ý thức không thích nữa. Chứ nhiều người hiểu lầm, không thích là ly tham; không đúng nha. Bởi tôi đang giận thì lúc đó tôi đâu có tham, lúc đó gọi là ly tham à? Tôi đang ngủ đâu gọi là ly tham? Tôi đang hôn mê đâu gọi là ly tham? Đúng không? Cho nên, mình phải hiểu. Ly tham = Một cách có ý thức tôi không có tâm tham vì tôi chán sợ tội khổ trầm luân mà tôi không thích hoa đẹp này. Cái đó mới gọi là tâm sở Vô Tham.

Ở đây cũng vậy. Chánh tư duy có 3: Ly dục, Vô sân.

Ly dục = Không thích trong trần cảnh.

Vô sân = Không bắt mẫn trần cảnh.

Bất hại = Không có ý làm nhiều hại, gây tổn thương cho người khác.

Ba cái này cộng lại bèn có tên là Chánh Tư Duy.

- **Chánh Ngữ** là gì? Là trạng thái tâm lý nào mà nó điều động cho chúng ta không nói lời hại người, không nói lời dẫn đến trầm luân mà nói lời nào có nội dung hướng đến giải thoát thì trạng thái tâm lý ấy bèn được gọi là Chánh ngữ. Tôi cho địa chỉ là bộ Patisambhidā phần maggakatha, giảng về Bát Chánh Đạo. Chùa nào tôi không biết chứ chùa này mà xuống hỏi ngài hòa thượng trụ trì hỏi bộ Patisambhidāmagga là ngài bèn mở ra cho coi chỗ đó.

Vậy là đêm nay, rời khỏi pháp hội làm ơn nhớ thế này. Bát Chánh Đạo không phải là định nghĩa kiểu nô nê, giờ tôi định nghĩ kiểu nô nê na cho nghe nè.

Chánh kiến là thấy đúng; Chánh Tư duy là nghĩ đúng; nghĩ đúng là nghĩ sao? Chánh ngữ là nói đúng.

Chánh Nghiệp là làm đúng; Chánh mạng là nuôi mạng đúng, nuôi mạng chân chánh.

No. Không định nghĩa như vậy được.

- Chánh Ngữ là trạng thái tâm lý nào mà nó điều động ngôn ngữ của anh không bậy, anh chỉ nói lời lợi ích thôi. Mà trong Chú giải nói cụ thể luôn. Đề tài nào dẫn đến chuyện tu tập Bát Chánh Đạo, nó dẫn đến chuyện chứng ngộ Đạo – Quả thì cái đó mới được gọi là đề tài chánh ngữ. Chứ còn gặp nhau mà nhắc chuyện sanh về trời, sanh ra đẹp trai con nhà giàu học giỏi. Chưa. Mà phải là đề tài của Chánh Ngữ là những đề tài nào dẫn đến sự buông bỏ, xả ly. Mà tôi nói rất nhiều lần, riết tôi nhọc luôn.

Phật tử có 2 kiểu tu: Tu kiểu thả điều và tu kiểu thả chim.

- Tu kiểu thả chim = Thực hành thiện pháp với tâm buông bỏ, mong mỏi với quả lành này sẽ có một ngày mình không còn gì để mà mong mỏi nữa. Đó là tu kiểu thả chim.
- Tu kiểu thả điều = làm phước mà nguyện tùm lum hết trơn, là tu kiểu thả điều, cũng thả mà có sợi dây còn dính ở tay. Hiểu không?

Và, tu kiểu bỏ rác = Có gì xấu là liệng.

Tu kiểu lụm ve chai = Thấy cái gì tốt thì lụm vô.

Hai kiểu tu này khác hay giống?

Tu để thành thánh và tu để không còn là phàm. Giống hay khác? Cần thận cái này nha.

Tu để là không còn là phàm và tu để trở thành thánh 2 cái này khác nhau xa lắm. Bởi vì anh tu để không còn là phàm, ngày nào anh nghe mùi tanh tanh, tham sân si của ganh tỵ bòn xén, nhỏ mọn, toan tính là anh bèn biết mình còn phàm. Còn anh tu để thành Thánh rất nguy hiểm bởi anh đâu biết thánh vuông tròn dài ngắn ra sao. Bữa nào anh nghe thấy ngộ ngộ, biết ngộ ngộ không? Tự nhiên nghe rùng mình, mát lạnh, nghe sao bữa nay nhìn cuộc đời vẫn đẹp sao bèn nghĩ đó là thánh. Và trong hành giả loại này rất nhiều. Bởi vì từ xưa đến giờ mình sống phóng dật, thất niệm, mình đâu có cảm giác đó. Sau khi mình vào ngôi yên trong ít lâu, một ngày hai ngày, một ngày vài tiếng, khi nó lắng xuống mình sẽ có cảm giác trước

LƯU Ý: BẢN NHÁP CHƯA HIỆU ĐỊNH – XIN TRÁNH IN ẤN PHỔ BIẾN

đây mấy chục năm mình không hề biết tới. Nếu đó là hành giả có học giáo lý và tu với cứu cánh không còn là phàm thì họ rất bình tĩnh, rất an toàn; Còn anh để thành thánh, lúc ảnh thấy ngộ ngộ là ảnh bèn tưởng lầm.

Lưu ý nha.

Tôi đang giảng Bát Chánh Đạo.

- Chánh Ngữ là thành tố tâm lý nào để điều động, hướng dẫn chuyện nói năng; Đó là thành tố tâm lý.
- Chánh Nghiệp là thành tố tâm lý, trạng thái tâm lý nào điều động, hướng dẫn sinh hoạt, hoạt động của chúng ta.

Để nói dễ hiểu Chánh Ngữ, Chánh Nghiệp, Chánh Mạng là 3 Chánh Đạo giải quyết 3 nhu cầu tối yếu trong cuộc sống của chúng sinh. Trong cuộc sống của chúng sinh đầu là con nào, con gì, kể cả con người, những loài chúng sanh thuộc tính con nhiều hơn người, người nhiều hơn con đi nữa thì nhớ cái này.

Ai cũng có 3 nhu cầu:

- Nhu cầu hoạt động: thí dụ như bay nhảy, bơi lội, làm việc tay chân, phấn trắng, bảng đen, tiểu thương ngoài chợ,...
- Nhu cầu giao tiếp: Có ai phủ nhận mình không có nhu cầu giao tiếp không? Không gọi phone cho ai thì cũng nhắn tin, không nhắn tin thì cũng chạy qua hàng xóm; nói chung bằng cách này cách khác chúng ta đừng có nói mình không có nhu cầu giao tiếp.
- Nhu cầu kiếm sống: Mình không kiếm sống lấy gì mình sống.

Như vậy, tôi chốt lại 3 nhu cầu lớn của chúng sinh là: Hoạt động, Giao tiếp, Kiếm sống.

Người Châu Phi có câu nói tôi hay nhắc hoài: Con sư tử mỗi sáng phải chạy để tìm mồi. Và con nai mỗi sáng phải chạy để không làm mồi cho sư tử.

Đời sống này chúng ta không ngừng hoạt động. Cho nên nhu cầu đầu tiên là nhu cầu hoạt động, họa sĩ vẽ tranh, nhạc sĩ viết nhạc, thầy chùa tụng kinh, Phật tử cúng dường.

3 nhu cầu đó: Nhu cầu hoạt động, nhu cầu giao tiếp, nhu cầu sống. Ba nhu cầu này khi nó được điều động bởi tâm lành bèn có tên: Chánh Nghiệp, Chánh Ngữ, Chánh Mạng.

- Nhu cầu hoạt động được điều động bởi tâm lành bèn có tên Chánh Nghiệp.
- Nhu cầu giao tiếp được điều động bởi tâm lành bèn có tên Chánh Ngữ.
- Nhu cầu kiếm sống khi được điều động bởi tâm lành bèn có tên Chánh Mạng.

Hiểu không? Còn Chánh Tinh Tấn, Chánh Niệm, Chánh Định.

- Chánh Tinh tấn = Khả năng tinh tấn, là Tứ Chánh Cần đó.
- Chánh Định = Bốn tầng thiền.
- Chánh Niệm = Niệm trong Bốn Niệm Xứ.

Phải hiểu như vậy đó thì mình mới có thể là Phật tử. Còn đặng này mình thờ Phật mà ai hỏi tới Bát Chánh Đạo mình bèn giải thích kiểu đó, nuôi mạng chân chánh là chết rồi.

Giống như Việt Nam mình, Hiếu là gì? Hiếu là hầu hạ cơm nước cho cha mẹ đúng không? Nó chỉ là 1/1000 của chữ hiếu thôi. Hầu hạ cơm nước – bốn chữ mà chỉ có 2 chuyện cơm với nước; ăn với uống thôi. Mà mình có hiếu thì có bao nhiêu chuyện phải làm cho cha mẹ? Tới 1 tỷ lận. Hiểu không? Hiếu hả? Cho nên nếu định nghĩa chữ hiếu là hầu hạ cơm nước thì nó quá nghèo.

Giống như định nghĩa Chánh Ngữ, Chánh Nghiệp, Chánh Mạng kiểu quý vị đó. Giờ hiểu chưa?

Cho nên, đêm nay chúng ta cùng nhau, ngồi trong chùa Nguyên thủy, bàn về một đề tài đó là Trở về cội nguồn của mình. Mai này chắc tới chùa Nguyên thủy chúng ta nhớ tới pháp hội này. Chúng ta nhắc lại cuộc gặp gỡ đêm nay. Đã hết giờ, xin hẹn các vị lần sau./.